

V soupisu hlavní literatury o životě a díle Jana Nerudy jsme se vědomě omezili na široký výběr zpráv, článků a studií, které podstatně rozvíjejí naše poznání Nerudova života a díla, historicky nově osvětlují jeho osobnost nebo novým způsobem vykládají jeho myšlenkový a umělecký vývoj, případně rozebírají jeho dílo. Relativně úplná bibliografie literatury o jeho životě a díle by totiž mohla uživatele zavádět k pracnému vyhledávání článků, které v podstatě jen nejrůznějším způsobem opakují známé věci. Kromě prací zabývajících se přímo Nerudovým životem a dílem zachycujeme i některé příspěvky všímající si jeho činnosti a umělecké tvorby v širších souvislostech vývoje příslušného odvětví. Naproti tomu ponecháváme stranou povšechné literární a literárněvědné příručky, slovníky, dějiny literatury, učebnice a obecné encyklopedie. Podobně až na ojedinělé výjimky nezachycujeme referáty o jednotlivých pracích zabývajících se nerudovskou problematikou, beletristická zpracování Nerudova života, beletristické práce jemu věnované nebo jím inspirované. Abychom se vyhnuli opakování většího počtu záznamů, vypouštíme z přítomného soupisu hlavní literatury o životě a díle Jana Nerudy záznamy otisků dopisů Jana Nerudy nebo dopisů jemu adresovaných a příspěvků, jejichž jádrem je taková korespondence. To vše má být totiž zahrnuto do bibliografie Nerudova díla. Z příspěvků týkajících se nerudovské korespondence ponecháváme zde především takové, které o ní pojednávají, byť ji někdy i zčásti citují. Jinak z doby Nerudova života zařazujeme v jisté úplnosti i drobné zprávy pro jejich dokumentární charakter, soudobé referáty o jeho pracích, zprávy o jeho úmrtí a pohřbu a nekrology. Z velmi bohaté literatury pozdějších let zařazujeme především samostatně vydané knižní práce o Janu Nerudovi, příspěvky vzpomínkového charakteru a ve volném výběru větší a rozsáhlejší stati a významnější články, závažnější životopisné zprávy a práce informující o zapomenutých a neznámých částech jeho díla.

Tato práce obsahuje 2189 bibliografických jednotek, které byly vybrány z celkového počtu 4500 nashromážděných záznamů. Pro informaci uvádíme, že soupis zaznamenává 15 záznamů o bibliografiích Nerudova života a díla, které většinou vyšly jen v časopisech nebo sbornících a představují dílčí úseky z jeho tvorby nebo života. Z těchto prací jen soupis dr. Josefa Brambory, otištěný v roce 1942

v Českém bibliofilu, věnovaném památce Jana Nerudy, zaznamenal 188 bibliografických jednotek a až dosud byl vlastně jediným nejobsáhlejším soupisem literatury o životě a díle Jana Nerudy.

Náš soupis je redakčně uzavřen koncem roku 1971, je uspořádán chronologicky a pro usnadnění odkazů je průběžně očíslován. Některá porušení této číselné řady vznikla dodatečným vypuštěním nebo připojením dalších záznamů. Jednotlivé záznamy jsou zpracovány běžným bibliografickým způsobem, tj. autor, název příspěvku, v závorkách event. stručná anotace, údaje o uveřejnění; u časopisů název periodika, ročník, rok, číslo, datum a rozsah stran. U názvů časopisů v bibliografických údajích a u knižních publikací (vyznačených např. verzátkami) opravujeme pouze psaní velkých písmen, v ostatních případech (při citování časopiseckých otisků) postupujeme podle zásad uplatňovaných při úpravě textu. Na závěr připojujeme rejstřík autorů zaznamenaných příspěvků a věcný rejstřík. Ten má osm hlavních skupin, vnitřně dále členěných tak, že na počátku jsou vždy odkazy na práce obecnějšího rázu a postupně na práce detailnější. Proto by uživatel měl vždy přihlížet k obecnějším částem skupin rejstříků.

H. Š. a M. L.

1854

Pan Janko Hovora... [Zpráva o přeložení Lessingova Nathana.] *Lumír* 4, 1854, č. 46, 16/11, s. 1103. — Těž: *Pražské noviny* 1854, č. 272, 17/11, s. [4].

1

1857

Co Posel z Prahy na příští rok... chystá? [Progr. náplň časopisu na r. 1858, mj. s příspěvkem J. N. „Viedeňský strýc“.] *Posel z Prahy* 2, 1857, č. 10, prosinec, s. 399.

2

Jan Neruda: Hřbitovní kvítí. [Ref.] *Pražské noviny* 1857, č. 299, 18/12, s. 3.

3

1858

Učitel češtiny... [Zpráva o nástupu J. N. jako učitele češtiny na německé reálce v Praze.] *Lumír* 8, 1858, č. 7, 18/2, s. 165.

4

H.: Máj. [Ref. mj. o příspěvcích J. N.] *Moravské noviny* 1858, č. 42, 4/6, s. 167.

5

[Jakub Malý?]: „Máj“, jarní almanach na rok 1858. [Mj. ref. o básni J. N. O Šimonu Lomnickém.] *Pražské noviny* 17. 6. 1858.

6

Dr. Náj.: Máj. [Ref. o 1. roč. almanachu a o příspěvcích J. N.] *Kritische Blätter für Literatur und Kunst* 2, 1858, sv. 2, č. 24, červen, s. 260—262.

7

Herr Johann Neruda hat... [Zpráva o N. veselohře Ženich z hladu.] *Prager Morgenpost* 1858, č. 260, 21/9, s. 3.

8

Literarische Notizen. [O N. překladu Frithjofs Sagy.] *Prager Morgenpost* 1858, č. 263, 24/9, s. 3.

9

K. [Jakub Malý]: Listy z Prahy a o Praze. [Mj. odmítavý posudek básně U nás.] *Poutník od Otavy* 1, 1858, č. 22, 28/11, s. 249.

10